

היציבות נמשכת ריאיון יציב עם שייקה דרורי

יוסי מלול - משק הבקר והחלב
hmb-malul@icba.org.il

שייקה, מנכ"ל מועצת החלב, נינוח מאוד. ענף החלב נכנס לתקופה של יציבות יחסית, המלאים של חומרי הגלם ירדו לרמה סבירה, הגידול בשיווק ובייצור מתאים למגמת הגידול באוכלוסייה וכעת יש לטפל בכמה נושאי יסוד כמו תכנית אסטרטגית למועצה, שותפויות בין יצרנים, עידוד מתמשך לשיווק ועוד. נפגשנו לסיכום השנה שחולפת ולתחזית אופטימית משהו על 2010

השנה עם מלאים מעט גבוהים, אם כי סבירים למדי - 3,500 טון אבקה ו-800 טון חמאה, עם שיווק צומח ב-1.5% שנתי ו-2% תקופתי וגם ייצור חלב שמותאם למכסות. בסך הכול נייצר כ-1,220 מיליארד ליטר שדומה לשיווק המקומי מחלב ישראל. כדי לצמצם את המלאים ייצאה המועצה כ-5,000 טון אבקת חלב ו-2,500 טון חמאה, בעלות כוללת של 117 מיליון ש"ח.

אנחנו קוראים על סערה גדולה שעוברת על ענף החלב בעולם, מחירים נמוכים, יצרנים רבים פורשים מהענף - כיצד זה משפיע על ההתנהלות שלנו?

לקראת סוף 2009 התהפכה המגמה הכללית גם בעולם הרחב, אם כי לא ברורות הסיבות לכך. מחירי חומרי הגלם, שהיו נמוכים תקופה ארוכה, הוכפלו והמגמה נמשכת.

אירופה, בדרכה לביטול המכסות, מגדילה אותן, על אף שהביקוש לא גדל, במטרה לייצר בהמשך את משטר המכסות. בינתיים היא גורמת

כבר התחלנו להתרגל לייצור חופשי שנמשך שנתיים והנה 2009 חזרה לתכנון ואפילו מוקפד. כיצד מסתיימת השנה ומה היו המאפיינים שלה?

שנת 2009 מסכמת את גל האירועים שעברנו עוד בשנתיים שקדמו לה - 2007-2008. היא מחזירה אותנו

ליציבות, בעיקר בנושאי מלאי חומרי הגלם, אך גם בחזית הייצור ובשיווק שחזר לעלות.

את השנה התחלנו במגמה לא טובה - השיווק היה בירידה של 3%, המלאים היו גבוהים מאוד, 8,500 טון אבקת חלב ו-4,500 טון חמאה, ייצור החלב המשיך לעלות בינואר-פברואר.

בהתנהלות נכונה ובעזרת כל השותפים לענף, אנחנו מסיימים את

שמחת חלב ב-2008 בהשתתפות נשיא המדינה ושר החקלאות

שייקה מרצה בדיון האסטרטגי על מועצת החלב

ישנן שתי בעיות עיקריות בנושא ייצור החלב:

1. **חלב הקיץ** - המחזור מתמשך ולכן פרסמנו מוקדם את מדיניות התשלום לחלב עודף שמעודד את ייצור החלב בקיץ.
2. **רמת הכשרויות** - רוב המחלבות בארץ מייצרות מוצרים ברמת כשרות מהדרין ויש צורך להתאים את ייצור החלב במשקים, איסופו ועיבודו, לכשרות מהדרין.

כיום הדרישה במחלבות היא ל-80% כשרות מהדרין. המועצה והמחלבות מגבשות תכנית במטרה להתאים את החלב המיוצר לרמת הכשרות הנדרשת. זוהי פעולה הכרחית כיוון שהיא דרישה של השוק ועל כולנו לספק אותה, אחרת ישנו איום הייבוא.

זה אבסורד שאבקת חלב בכשרות גבוהה יבאו דווקא מגרמניה.

תהליך ניוד המכסות עורר מחלוקת רבה בקרב היצרנים. מהם הלקחים שהפקתם מהתהליכים הראשונים ומתי יתקיים הליך הניוד הקרוב?

במועצה עדיין דנים ומחפשים דרך שתפשט את הליך הניוד הקיים. רבים מהחקלאים כתבו לנו את דעתם, ועדה בראשותי, בשיתוף ההתאחדות ומשרד החקלאות, יושבת על המדוכה מזה כמה חודשים ועדיין לא הגענו למסקנות.

אני מעריך שברבעון הראשון של 2010 נקיים עוד הליך ניוד ואת הכללים נפרסם בתחילת השנה.

אצל מנהל המכסות כבר הצטברו כ-2 מיליון ליטר שמיועדים לניוד ופרופיל הפורשים הוא של יצרנים מבוגרים, שלא נכנסו לרפורמה ואין להם בן ממשיך.

לעודפי חלב באירופה ובעולם ולכן מחירי החלב הגולמי נשארים נמוכים. יש הרבה חומרי גלם במחסנים והמחירים עולים ולא ברור למה. גם ארצות הברית עברה טלטלה שמשנה כוון בשנתיים האחרונות. החקלאי שם פדה מחיר נמוך מאוד על החלב הגולמי, מחודש אוקטובר עלה מחיר החלב ואילו ייצור החלב דווקא ירד. הטלטלה שעברנו, תחזור על עצמה בוודאות גמורה - רק שלא יודעים מתי.

המסקנה היא שאנחנו צריכים להיות מוכנים טוב יותר, על ידי מעקב צמוד אחר הנעשה בעולם, אחזקת מלאים גבוהים מהעבר וייצור חלב בעודף קטן באופן קבוע.

שאנחנו צריכים להיות מוכנים טוב יותר, על ידי מעקב צמוד אחר הנעשה בעולם, אחזקת מלאים גבוהים מהעבר וייצור חלב בעודף קטן באופן קבוע

מהן ההערכות של צוות התכנון לייצור ולשיווק חלב ב-2010?

ההערכה שלנו שהשיווק יצמח ב-2% לערך ולכן תא התכנון במועצה המליץ לשר החקלאות להעלות את מכסת החלב לשנת 2010 ב-20 מיליון ליטר. אנחנו מתחילים את השנה עם מלאים סבירים וכך נשמור עליהם. כל תקציב הוויסות של המועצה ב-2010 ואולי גם ב-2011 צריך לכסות את עלויות הייצור של המלאים שנוצרו ב-2008.

**תכנון, ניהול ופיקוח
בהקמת רפתות בארץ ובחו"ל**

אגרופולן בע"מ
מהנדס אבנר הורביץ
באר טוביה 83815
טל. 08-8602272
www.agroplan-il.com

ב
ע
"נ
AgroPlan אגרו
התמחות בתכנון מבנים חקלאיים

בכוונתנו להמשיך בעיסוק בנושא גם באגודות שיתופיות, באומנויות ובמתן שירותי חליבה.

מועצת החלב היא אחת המועצות הבודדות שעובדת ללא חוק להסדרת עבודתה. באיזה שלב נמצאת החקיקה ומתי היא אמורה להסתיים?

החוק עבר קריאה ראשונה, נמצא על שולחנה של ועדת הכלכלה וממתין להמשך דיון בזמן הקרוב. עמדתנו, לאורך כל הדרך, הייתה שחובה על הענף החלב להתנהל בחוק, כי ללא חוק לא נוכל לשרוד כענף מתוכנן. לכן אני פועל כיום בשיתוף ההתאחדות והמחלבות וכמובן, משרד החקלאות, שהגיש את החוק, כדי לסיים את הליך החקיקה. להערכתנו, בתחילת 2010 נסיים את החקיקה ועד אז, עוד יהיו לנו עליות ומורדות. כיום, מרבית השותפים מבינים שיש צורך אמתי בחוק והמטרה העיקרית היא להבטיח את היציבות בענף לאורך שנים - לחקלאים, למחלבות ולצרכנים.

מדברים הרבה על זור המשך ועידוד מוכון להישארותו ברפת, שהרי בלעדיו לא יהיה עתיד לענף. מה עושה המועצה כדי לקדם את הנושא?

נעשתה עבודה על ידי צוות בראשות יוסי מלול ואפרי רייקין וכיום אנחנו נערכים לתרגם אותה לתכנית עבודה. המועצה מינתה את דנה מינס לרכז את הנושא והיא תקים צוות היגוי מיוחד לעניין. התכנית כוללת עזרה לדור המשך, תמיכה בסטודנטים במוסדות הלימוד ואף המלצנו לשר החקלאות להקצות תוספת מכסה למשקים שיש בהם בן ממשיך בפועל ועל פי דין.

יש טוענים שרובוט החליבה הוא זה שיחסוך את העובדים הזרים ברפת ויקפיץ את הרפת לעידן הבא. היכן הסיוע של המועצה ושל משרד החקלאות?

הרובוט הוא טכנולוגיה מקדמת ונכונה ובעיקר לנוכח האיום על העסקת עובדים זרים ברפת. הטכנולוגיה מתאימה לחלק מהמשקים וכל חקלאי יבחן את מידת ההתאמה לצרכיו. המועצה תומכת בכוונת המדינה לתת מענקים בהיקף משמעותי לרכישת הרובוט ופועלים לכך מול משרד החקלאות.

לאחרונה הסתיימה עבודה אסטרטגית שנעשתה על מועצת החלב. מה היו עיקרי הממצאים שלה?

מועצת החלב עשתה עבודה, בעזרת חברה חיצונית על מועצת החלב. החברה ראינה מעל ל-100 שותפים לענף. עיקרי העבודה אישרו את אופן הפעולה הנוכחי של המועצה והדגש הוא כי על המועצה לעסוק ב-3 פעולות מרכזיות:

1. התמודדות עם איום החשיפה העתידית לייבוא
2. ייעול הייצור
3. קידום תדמית הענף

אני מאחל לכל חברי הענף שנת ייצור על פי התכנון, ושיווק שימשיך להיות במגמת עלייה מתמדת. ■

מכסות חלב 2010

לאחרונה הוציא שייקה דרורי, מנהל המכסות, מכתב לכל יצרני החלב במגזרים שונים ובו הוא קבע את מכסת החלב לשנת 2010 ואת הכללים הנלווים לכך, להלן תמצית המכתבים ליצרנים

בהתאם לסעיף 3א) לחוק תכנון משק החלב בישראל, התשנ"ב - 1992, קבע שר החקלאות ופיתוח הכפר כי היקף הייצור הארצי של חלב בקר בשנת 2010 יוגדל ויהיה בכמות של 1,246 מיליון ליטר.

יצרני החלב שייצרו בשנת 2009 ייצור מלא של מכסתם, זכאים לתוספת מכסה:
במגזר השיתופי - 41,000 ליטר
במגזר המשפחתי - 6,500 ליטר
בתי ספר - 11,000 ליטר

תוספת המכסה הינה זמנית ומותנית בקיומם של התנאים המצטברים הבאים:

1. המצאת העתק רישיון עסק של הרפת בהתאם לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח - 1968 עד לתאריך 30 ליוני 2010
2. ייצור מלוא המכסה, לרבות תוספת המכסה, בשנים 2010-2011. יובהר, כי תוספת המכסה תגרע, במלואה או בחלקה, בהתאם לייצור בשנים אלו.

הבהרה:

הזכות לתוספת המכסה, תישמר ליצרן אשר לא עמד בייצור מלא של מכסת החלב שברשותו בשנת 2009, במידה וייצר את מלוא מכסתו במהלך השנים 2010-2011. ■

בקרב יצרנים יש הרבה אי נחת מפעילות של שותפויות בין רפתות והסדרי אומנה שונים. מה עושה המועצה לכוון הבטחת שותפויות אמת?

השותפויות בענף החלב צריכות להיות שותפויות אמת, שבכך הן מחזקות את התכנון בענף. בבסיס העניין - אדם שקיבל מכסת ייצור מהמדינה צריך לעסוק בייצור חלב.

אחד התפקידים של המועצה הוא לשמור על התכנון בענף ולפיכך, אנחנו פועלים בהדרגה, כדי להבטיח שהשותפויות תהיינה שותפויות אמת בשני המגזרים וכך הדבר באומנות ובשירותי החליבה.

בשנת 2009 שלחנו טפסים לכל השותפויות ובהם התבקשו השותפים לשלוח אישור חתום על ידי רואה החשבון של השותפות. המטרה היא לבחון האם השותפות גם מתנהלת כשותפות, דהיינו כל בעלי המכסה בשותפות הם שותפים פעילים בהוצאות ובהכנסות, שכל בעלי המכסה שותפים להחלטות וגם להשקעות ויש ברשותם פרות שנמצאות בשותפות.

עוד לפני תום הזמן למתן התשובות, הודיעו 15 שותפויות שהן אינן שותפויות אמת, חלקן מבקשות לתקן ולהכשיר את השותפות מחדש וחלקן מבקשות להתפרק. התהליך יהיה מתמשך ואין בכוונתנו לפתור את כל הבעיות באחת, אך אנחנו מוטרדים מאוד מהתופעה, שחלק מהשותפויות אינן שותפויות אמת.